

N:o 57.

Af herr **A. Thylander**, om uppförande i postverkets stat af ytterligare 250 ordinarie postbetjäntebefattningar.

I sitt förslag till staten för postverket för år 1907 har kungl. generalpoststyrelsen hemställt om tillsättande af ytterligare 200 ordinarie postbetjäntebefattningar. Detta förslag har äfven af Kungl. Maj:t upptagits i propositionen till Riksdagen.

Generalpoststyrelsen öfvermålar emellertid, att Sveriges postbetjanteförening i en till styrelsen ingifven skrift hemställt, att å förslaget till staten för postverket för år 1907 måtte uppföras 250 nya ordinarie postbetjäntebefattningar.

Enligt hvad jag inhämtat hade föreningen i nämnda skrift framhållit, att denna inom postverket existerande extrakår ej har sin motsvarighet inom något annat statens verk samt att de extra postbetjantes låga aflöning, förlusten af en del förmåner, som tillkomma de ordinarie, och främst den omständigheten, att de extra icke få tillgodoräkna sig tjänstgöringstid för ålderstilläggs intjänande gör det, enligt postbetjantes förmenande, till en bjudande plikt att söka skaffa denna kår, som fullt ut verkar såsom ordinarie och som utan tvifvel allt framgent behöfves för postverkets drift, bättre lefnadsvilkor.

Föreningen framhåller, att de masstillsättningar af ordinarie, som tid efter annan ägt rum, icke i någon mån minskat antalet extra, utan har tvärtom denna kår ökats i bekymmersam grad. Anledningen härtill är gifvetvis hufvudsakligast postverkets utveckling, som kräfver ökadt antal arbetskrafter, men äfven en annan icke oviktig omständighet har sedan förra året tillkommit, nämligen postbetjantes öfvertagande af en del göromål, som förut betridts af tjänstemän. Denna utvidgning af postbetjantekårens arbetsfält kommer väl så successivt att fortgå, hvarigenom extrakårens ökning blir proportionsvis ännu större, än hvad de senare årens

stegring utvisar, på samma gång som också posttrafikens tillväxt och nya järnvägars och postkontors tillkomst föranleda, att kårens ökning blir större för hvarje år.

Sedan föreningen framhållit det rättvisa uti, att extrakåren så småningom blefve förintad såsom varande en otidsenlig och inhuman institution, hemställer föreningen, att generalpoststyrelsen måtte vidtaga åtgärder för att det antal extra, som, oberoende af afgång bland de ordinarie, blifvit tillsatt, skulle hvarje år kunna vinna befordran till ordinarie, dels att utöfver detta antal ett femtiotal måtte befordras.

Kungl. generalpoststyrelsen ansåg sig som nämnts icke nu böra föreslå ett så stort antal, utan har stannat vid att begära 200. Motivet härtill anför kungl. styrelsen vara, att därest 250 nya ordinarie skulle befordras vid 1907 års ingång, skulle bland dem jämväl 32 extra vinna befordran, hvilkas tjänsteålder som extra understeg 4 år.

Vid möte med distriktcheferna i november 1905 hade dessa nämligen uttalat önskvärdheten af att å förslaget till postverkets stater för år 1907 uppfördes ett så stort antal nya ordinarie postbetjäntbefattningar, att tjänstetiden såsom extra postbetjänt begränsades till 4 år och att i framtiden afgifvande förslag till stater samma grundsats iakttoges. En pröfvotid af 4 år ansåges vara i posttjänstens intresse önskvärd. Denna uppfattning säger sig kungl. styrelsen dela.

Att personer icke direkt kunna antagas i posttjänsten utan att först vara pröfvade beträffande lämplighet, ärlighet m. m., är ju själfklart, då tjänsten i många fall är särdeles kräfvande, och då postbetjäntes befogenhet i tjänsten alltmera utsträcks. Men jag förmenar, att reservtiden, som samtliga postbetjante få genomgå och som varierar mellan 3 och 5 år och dessutom i flesta fall föregås af en kortare tid som aspirant fullt tillräckligt utgör en dylik pröfvotid. Under reservtiden få reserverna tjänstgöra på skilda områden, pröfvas på olika uppgifter och, särskildt vid järnvägsposten, till och med göra tjänst som ensamma i postiljonskupé, hvilka göromål i regel bestridas af förste postbetjante. Att vederbörandes olämplighet, därest dylik förefinnes, under denna jämförelsevis långa tid skall kunna utrönas, förefaller vara tämligen klart, detta så mycket mera, som reserverna gifvetvis böra vara föremål för särskild tillsyn och iakttagande för utrönande af deras egenskaper.

Då fördelarne af anställning i statens tjänst hufvudsakligast ligga i den fasta anställningen, synes mig frågan om hela den för tjänstens uppehållande nödvändiga postbetjäntekårens ställande på ordinarie stat vara särdeles värd beaktande. Det kan icke vara förenadt med statens intresse att i ett så viktigt verk som postverket ha en ständig stam af folk, på

hvilken man lägger samma arbetsbörda som på den ordinarie kåren, men som man aflönar långt under existensminimum och i öfrigt undanhåller en del af de förmåner, som tillkomma de ordinarie. Att af denna undantagsställning skall skapas missnöje och misstroende samt att energien och intresset slappas hos den, som ser sig ur stånd att lifnära sig af den anställning, han tänkt sig skulle blifva hans lefvebröd, torde ligga i öppen dag.

Härtill kommer, att dessa extraår i regeln grundlägga en dålig ekonomi, förorsaka skuldsättning och däraf följande demoralisation, samt att de icke gifva någon rätt till intjänande af ålderstillägg, hvilket i statstjänsten med sin efter åren stigande aflöning är en viktig faktor.

Skulle kungl. generalpoststyrelsens mening om nödvändigheten af en prøfvotid utöfver reservtiden anses riktig, borde denna prøfvotid utan olägenhet bestämmas vida kortare, än hvad generalpoststyrelsen ifrågasatt. Det är dessutom alldeles gifvet, att en sådan under alla förhållanden skulle komma att uppstå och uppgå till ett å två år, ty enär statförslagen uppgöras mer än ett år före det de träda i kraft, måste ju alltid en viss kontingent extra finnas i väntan på att blifva befordrade.

En extratid skulle sålunda alltid finnas, så länge ordinarie funktionernas antal skall bestämmas af Riksdagen.

Vid afgifvandet af sitt förslag till stater för år 1905 yttrade kungl. generalpoststyrelsen, att den principen i och för sig är riktig, att de betjante, som ha full tjänstgöring, borde vara anställda på ordinarie stat. Denna princip är ju också, åtminstone i stort sedt, genomförd inom statens öfriga förvaltningsgrenar, och anledningen till att den frångåtts inom postverket torde väl vara, att verkets hastiga utveckling icke följts af motsvarande ökning af de ordinarie funktionernas antal. Jag kan emellertid icke dela den uppfattning härutinnan, som kungl. generalpoststyrelsen synes hysa, nämligen att det skulle vara svårare att nu tillsätta erforderlig ordinarie personal, än det var i tider med ringa posttrafik.

Personalen bör väl ha sin ställning betryggad och erhålla fast anställning utan hänsyn till trafikens omfattning och den personal, som är nödvändig för samfärdseln, anställas som ordinarie, den må sedan vara stor eller liten.

Som bevis för att tillsättande af 250 nya ordinarie vid 1907 års ingång icke skulle ställa dessa 250 i en bättre ställning beträffande tjänstetid som extra, än hvad fallet varit med de postbetjante, som vid de senaste masstillsättningarna befordrats, må anföras, att medeltiden af tjänstetid som extra var: för de 150, som befordrades vid 1898 års ingång, 4 år 11 månader, för de 112, som befordrades 1900, 3 år 10 månader, för de

200, som vunno befordran 1903, 4 år 4 månader, och för de 150, som från 1905 blefve ordinarie, 4 år 3 månader; de 250, som från 1907 års ingång skulle befordras, därest Riksdagen beslöte detta, skulle i medeltal ha att uppvisa en extratid af 4 år 5 månader. Oafsedt 1897, skulle sålunda en försämring äga rum för de nu till befordran ifrågakända beträffande tillryggalagd extratid.

Den ytterligare kostnad, som skulle föranledas af bifall till denna motion, torde icke verka afskräckande på Riksdagen, då därigenom ett närmande skedde till den riktiga principen, att statsfunktionärerna beredas fast anställning. Kostnaden utgör nämligen 7,500 kronor å 1907 års stat. Slutligen ytterligare betonande, att reservpostbetjante i postverket motsvara extra personal inom andra verk, fäster jag Riksdagens uppmärksamhet på det behjärtansvärda i detta mitt förslag.

På grund af hvad jag sålunda anfört vågar jag vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte besluta

att å postverkets stat för år 1907 uppföra ytterligare 250 ordinarie postbetjantebefattningar, af hvilka 185 torde böra placeras i första, 15 i andra och 50 i tredje lönegraden. Härigenom blefve antalet ordinarie postbetjante 1,650, hvaraf

i 1:a lönegraden.....	905
» 2:a »	315
» 3:e »	430.

Stockholm den 24 januari 1906.

A. Thylander.

I motionen instämma:

F. W. Thorsson.

Nils Persson.

Oskar Berg.